

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Politična resolucija X. kongresa KPI

V miru in demokraciji k socializmu

X. kongres Komunistične partije Italije odobrava osnutek tez, ki jih je izdelal Centralni komite in popravke, ki sta jih predložili politična in organizacijska komisija; odobrava dokumente o južnem vprašanju in kooperaciji in poročilo, ki ga je podal tov. Togliatti.

X. kongres ponovno potrjuje, da je temeljni tečaj strategije komunističnega in delavskega gibanja borba za mir in za miroljubno sožitje. Pridobitev miroljubnega sožitja in splošne razorožitve je revolucionarna naloga. Preprečiti imperializmu, da ubere pot vojne, pomeni konkretno prispevati k razvoju svetovnega revolucionarnega procesa na novem in razvitem področju. Borba za mir je torej osnova borbe za svobodo, za obrambo in razvoj demokracije in za napredovanje na poti k socializmu.

Usoda človeštva je danes negotova. Civilizacija, ki je bila ustvarjena z naporom človeškega genija, se nahaja v veliki nevarnosti. Značaj vojne se je temeljito spremenil, ker obstaja strahotno uničevalno orožje. Prva, nujna in neodložljiva naloga svetovnega komunističnega in delavskega gibanja je rešiti mir. Danes je to možno doseči ker obstaja sistem socialističnih držav in ker so zmage osvobodilnega gibanja, dale življenje vrsti držav, ki stoje na protiperiističnih pozicijah in ki so se izrekle za odpravo vojaških blokov; danes je to možno tudi zaradi razvoja sil miru po vsem svetu in borbene čvrstosti mednarodnega delavskega gibanja.

V nedavni karibski krizi se ameriški imperializem ni pomišljal privedi svet na ro. atomske katastrofe samo zato, da prepreči kubanskemu ljudstvu, da povede v neodvisnosti naprej gradnjo nove socialistične družbe. Modrost Sovjetske zveze ter odločnost in enotnost kubanskega ljudstva, s podporo velikanskih ljudskih sil vsega sveta, so rešile istočasno mir in neodvisnost Kube. Zato italijanski komunisti čutijo dolžnost, da v imenu italijanskih delavcev izrazijo priznanje Sovjetski zvezi in njeni vladi.

Karibska kriza je potrdila, da je bolj kot kdaj koli potrebno iziti iz sedanjega ravnovesja in napredovati na poti pomiritve in razorožitve. Huda grožnja imperializma proti svetu ni izginila. Mreža agresivnih vojaških oporišč je razširjena na vseh kontinentih. Neizmerena bogastva se izkoriščajo za

blazno oboroževalno tekmo in termonuklearne poskuse, ki že danes zelo drago stanejo človeštvo. Hrepenenje narodov po neodvisnosti, svobodi in socializmu ogražajo oboroženi spopadi. Socialne in politične pridobitve, ki so jih narodi dosegli z zmagovitim zaključkom antifašistične vojne in kolonialne revolucije, se postavljajo v diskusijo. Človeštvo mora iziti iz te slepe ulice. Za vsilitev temeljitega preokreta v mednarodnih odnosih, mora delavski razred Italije in drugih kapitalističnih držav mobilizirati vse svoje energije. Miroljubno sožitje je možno in ga je treba doseči z neprestanim delovanjem za razorožitev, za rešitev mednarodnih sporov s pogajanjem, za uveljavitev pravice narodov do svobodnega razvoja njihovega ekonomskega, socialnega in političnega življenja brez pritiskov in vmešavanj od zunaj. Kontrorevolucija se tako kot revolucija ne izvaža. Za izvedbo te mobilizacije je potrebna enotnost mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja. Kampanja, ki jo izvajajo voditelji Albanske delavske partije z lažirevolucionarnimi gesli proti Komunistični partiji Sovjetske zveze in proti vsemu mednarodnemu komunističnemu gibanju ne koristi tej zahtevi. Zato kongres smatra, da je zgrešena in škodljiva vsaka oblika podpore tej kampanji in odločno odklanja kritike, ki se v okviru te kampanje izrekajo proti pravilni politiki naše Partije.

X. kongres KPI obsoja pomanjkanje avtonomne iniciativnosti italijanske vlade za nevezano politiko, za obvarovanje Italije pred nevarnostjo, ki prihaja zaradi obstoja ameriških raketnih oporišč, za osporavanje vojnih načrtov velikih monopolov in francosko-nemških militaristov, za izoliranje in odpravo fašističnih režimov na iberskem polotoku.

Italijanski komunisti, dediči slavni tradicij mednarodnih antifašističnih brigad, smatrajo za častno dolžnost, da dajo čimvečji doprinos gibanju solidarnosti z junaškim španskim ljudstvom, za to, da se napravi konec preganjanju in da se razglasi amnistija za vse politične jetnike.

X. kongres pozdravlja mladino in intelektualce, ki so v dneh kubanske krize manifestirali proti imperialistični agresiji ter izpričali voljo po miru. KPI pozdravlja enotni apel intelektualcev za mir in za odstranitev raketnih oporišč z ozemlja naše države ter vabi svoje

člane in prijatelje, naj dajo svoj doprinos za razvoj te iniciative med ljudskimi množicami in za to, da bo dobila značaj velikega nacionalnega plebiscita. KPI želi, da bi vse socialistične in katoliške sile dale svoj delež za uspeh te iniciative miru.

X. kongres poudarja, da sedanji italijanski politični položaj označuje velika involucijska usmeritev delovanja vlade levega centra. To kar smo mi že izsledili v vladnem programu se kaže čedalje resnejše spričo razvoja zavesti množic in velikanskih rivendikativnih borb ter ljudskih zahtev po obnovi in preokretu na levo. Vlada se kaže nesposobna, da uresniči svoj program, ker vedno bolj prevladuje poskus, da bi levi center postal novo sredstvo za utrditev demokristjanske oblasti in delitve delavskega gibanja. KD je prišla do tega, da zahteva, naj PSI sprejme atlantizem in celo policijsko vsebino tradicionalne notranje politike. Spričo takega položaja je žalostno, da se vodilne skupine PSI obotavljajo odkloniti demokristjansko izsiljevanje, da se gibljejo v perspektivi splošnega preobrata svojih zavezništva in da se ne zavedajo, da oslabitev delavske in

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob obletnici ustrelitve Tomažiča in tovarišev

15. decembra poteče 21 let od dneva, ko je bil na Opčinah ustreljen revolucionarni protifašistični bореc in komunist Pinko Tomažič. Skupno z njim so padli pod fašističnimi streli tudi Ivan Ivančič, Ivan Vaddnal, Simon Kos in Viktor Bobek.

Te tragične obletnice se tržaški antifašisti vselej spominjamo. Komunisti se še posebej spominjamo Tomažiča, ki je bil med najvidnejšimi voditelji v naši deželi. Kot pri delu je bil Tomažič prav vzornik tudi v ječi, kjer so ga fašistični krvniki strahovito mučili, na procesu pred posebnim sodiščem in na kraju mučniške smrti, na openskem strelišču.

Ko je fašistična drhal po izrečni obsodbi začela peti svojo himno, se je Tomažič na poti proti izhodu iz sodne dvorane še enkrat obrnil in vzdignil pest proti tuleči drhali. Ko je zapuščal ječo, se je glasno pozdravljal od svojih sotrpinov in jih hrabil. V avtomobilu, ki ga je peljal na Opčine in na strelišču pa je glasno prepeval «Internacionalo».

V fašistični obtožnici je bilo med drugim poudarjeno, da je tržaška kvestura julija 1940 odkrila v Juljski krajini komunistično gibanje s središčem v Trstu, na Krasu, na Goriškem in v Reški pokrajini, da so glavni eksponenti vzdrževali zvezo s komunističnimi središči onstran meje, da so širili užigalni list «Delo», ki so ga skrivaj tiskali, da je «Delo» pozivalo vojake, naj dezertirajo na vseh frontah, naj izdajajo tajnosti v korist sovražnikov fašizma, naj delavci v tovarnah kvarijo in uničujejo vojni material, naj kmetje skrivajo svoje pridelke in naj ne dajejo ničesar fašistični vojski, naj se delavci upirajo zatiravcem in naj se slovenska mladina, skupaj z italijansko mladino vzdigne proti častnikom in preko okopov ponudi roko vijkom drugih držav.

Tomažič je zares kot urednik ilegalna komunističnega glasila «Delo», odkrito pozival k splošnemu uporu proti fašizmu.

Zelo ginljivo je pismo, s katerim se je Tomažič poslednjič poslovil od tovarišev. V njen je med drugim rečeno:

«... Ko boste analizirali naše delovanje, boste gotovo našli mnogo pogrškov in hib. Toda odpustite meni in vsem onim, ki se borijo proti imperializmu, ker je naša borba težka in so naše moči šibke. Skušajte naše hibe razumeti in jih opravičiti z našim zgodovinsko političnim položajem. Vedite pa, da smo se vedno z vsemi silami borili za zmago delavskih množic, za zmago proletariata.

Mi smo dali za Partijo največ, kar lahko damo: Življenje! Živela zmaga komunizma!»

To pismo je v resnici pravi testament velikega komunističnega voditelja, je vreden, da se ga spomnemo ob raznih prilikah. Iz njega se imamo marsičesa naučiti!

Kot vsako leto, bo tudi letos spominska proslava na openskem strelišču. To bo enotna proslava, ki jo organizirajo bivši antifašistični preganjanci in partizani z Opčin. Vršila se bo v nedeljo, 16. decembra ob 15. uri.

Odgovor „Novemu listu“ in „Katoliškemu glasu“

Komunisti vodijo dosledno borbo za obrambo in razvoj Slovencev

Napačno bi bilo, če ne bi »dovorili« na članka, ki sta jih objavila «Novi list» pod naslovom: «Posledice vključevanja Slovencev v italijanske stranke» in «Katoliški glas», pod naslovom: «Slovenci in asimilacija». Oba lista meljeta ene in iste argumente. Niti besedice ne črheta proti vladajočim demokristjanskim krogom, ki nosijo krivdo, če Slovenci, ki živimo v mejah Italije, ne uživamo pravic, ki nam pripadajo, če je naša narodna skupnost razdeljena na tri kategorije. Pač pa omenjena lista po krivem dolžita KPI in ji med drugim očitata, da izrablja «slovenske privržence» v toliko kolikor koristi njenim interesom, ali da jih izpostavlja potujčevanju. Oba lista tudi poudarjata, da se slovenska enotnost ne more uresničiti v okviru italijanskih strank.

Mi smo vedno trdili in to poudarjamo tudi danes, da kdor resnično želi združitev Slovencev tržaške, goriške in videmske pokrajine, da kdor se resnično in dosledno bori

za naš narodni obstoj in razvoj, vključuje boj za naše narodne pravice v okvir borbe za demokracijo in svobodo. Vprašanje obrambe pravic in enakopravnosti slovenske skupnosti se torej postavlja tudi v splošni okvir boja proti novim fašističnim poskusom in proti demokristjanskim desničarskim krogom, ki preprečujejo ali ovirajo demokratske spremembe v vsej državi. Zato je borba za pravice Slovencev vsedržavnega pomena. Tega se moramo zavedati in v tem pravcu moramo usmerjati slovensko ljudstvo, ki živi v Italiji. Tako je tudi stališče Komunistične partije, ki obvezuje vse komuniste, da se zavzemajo za uresničitev teh zahtev ter da se dosledno borijo proti vsakemu potujčevanju slovenske narodne manjšine. In prav v tej perspektivi se Slovenci lahko združimo in se moramo združiti.

Toda dokler bodo voditelji tistih političnih skupin, ki so združene okrog «Skupne slovenske liste» — in njihov tisk — delili Slovence v

marxiste in nemarxiste, na izobražene in «zelo slabo izobražene», bodo dejansko ovirali združitev in enotnost slovenske skupnosti. Kot je razvidno iz stališč omenjenih voditeljev in iz njihovega tiska, v tem bloku še vedno prevladujejo politična in ideološka stališča, ki so pod vplivom demokristjanskega desničarskega krila, to je, da se ti slovenski prvaki vdinjajo prav tistim nazadnjaškim krogom, ki imajo oblast v svojih rokah in ki se protivijo uresnitvi demokratičnih in narodnih svoboščin predvidenih v republiški ustavi.

Prav ti prvaki očitajo Slovencem, ki so organizirani v delavskih strankah, posebno v KPI, da se podreajo tujemu vodstvu, da izpostavljajo slovenske «privržence» potujčevanju ter da so na zgrešeni poti, ker volijo «tuyo listo».

Ti očitki so povsem lažni. Stališče teh prvakov je povsem zgrešeno, ker z njim odbijajo enotnost ne samo med Slovenci, marveč tudi e-

(Nadaljevanje na 4. strani)

X. KONGRES KOMUNISTIČNE PARTIJE ITALIJE

Kongresno poročilo tovariša Togliattija

II.

Za ustvaritev novih odnosov v mednarodni politiki, smo mnenja, da bi morala tudi Italija dati svoj pozitivni doprinos. Poskusi vladnega predsednika Fanfanija, da bi spremenil staro usmeritev, so propadli. V nedavni krizi je bilo zadržanje vlade sicer umerjeno, toda v bistvu je bilo naklonjeno akcijam ameriškega napadalnega imperializma.

Trditev, da je potrebno pripadati vojaškemu bloku NATO zaradi varnosti, je zgrešeno. Od konca zadnje vojne ni nihče ogražal celovitosti Italije in tudi danes je nihče ne ograža. V dneh hude napetosti v Karibskem morju, kjer Italija nima ničesar iskati, pa je bila varnost Italije ogrožena. To pa zato, ker pripada organizaciji NATO.

V tej vojaški organizaciji, ki jo vodijo ameriški imperialisti, se vedno bolj uveljavlja francosko-nemški politični in vojaški blok, to je blok držav, ki nasprotujeta pobudam za miroljubno rešitev spornih vprašanj, miroljubnemu sožitju in razorožitvi. Zato Italija mora zapustiti sedanjo politiko in se usmeriti k taki zunanji politiki, da bo ostala izven vojaških blokov. Italija se mora avtonomno udeleževati na mednarodnem področju in v skladu z lastnimi interesi; zavrniti mora tuje vmešavanje v notranje zadeve in prispevati stvarni delež za premostitev napetosti med obema blokoma ter za zagotovitev trajnega miru. Predvsem je potrebno, da se odstranijo iz italijanskega ozemlja oporišča za atomsko orožje ter odpravijo veliki izdatki, ki jih danes prispevamo organizaciji NATO.

Pereča mednarodna vprašanja

Italijanski državniki niso razvili učinkovite politike za pomiritev in mir. Edini pozitivni činitelj so trgovinski odnosi in nekaj kulturnih stikov s socialističnimi državami. Bojimo pa se, da utegne priti do omejitve zaradi pritiska NATO in Skupnega evropskega tržišča. Toda Italija potrebuje tuja tržišča za razširitev svoje trgovine, zato mora razviti nove odnose tudi z nevtralnimi in z novimi državami.

Medtem, ko se borimo za tako italijansko zunanjo politiko, ki ne bo povezovala držav v vojaške bloke, zahtevamo tudi nova pozitivna stališča diplomacije, ki naj se zavzema za rešitev najbolj perečih vprašanj, za rešitev vprašanja Berlina, priznanje Nemške demokratične republike, sprejem LR Kitajske v OZN, za splošno in nadzorovano razorožitev ter za rešitev vseh še nerešenih vprašanj s pogajanjem.

V zadnjih letih je prišlo v zahodni Evropi, zlasti v državah, ki so izšle poražene iz zadnje vojne, do ekspanzije produktivnih sil, do povečanja napredka tehnike in, seveda, do povečanja narodnega dohodka. To nas ne preseneča. Noben marxist ni nikoli verjel, da bo prišlo do propada kapitalizma zaradi avtomatične katastrofe in trajne gospodarske stagnacije. Razvoj gospodarstva teh držav postaja v sedanji fazi nova značilnost imperializma. Skupno evropsko tržišče pod pokroviteljstvom ameriškega imperializma in pod vodstvom francosko-nemškega vojaškega in političnega bloka začne dobivati vlogo organiziranega pomožnega atlantskega bloka, postaja sredstvo za razdvojevanje narodov in postaja ovira za mirno sožitje in mir. Velike gospodarske spremembe so rodile resne posledice

ce v socialnem in političnem življenju. V skoraj vseh zahodnih državah vodijo delavci težke borbe za obrambo svojega obstoja. V teh državah prevladuje tendenca po omejitvi in likvidaciji demokratičnih svoboščin in prehodu k avtoritarnim, reakcionarnim ter konzervativnim režimom. V Španiji, na Portugalskem in Grčiji vlada fašizem; v Franciji in Nemčiji se demokratične svoboščine postopoma odpravljajo. V Nemčiji, kjer se bohoti stari militaristični duh, mrgolijo številne nacistične organizacije. Propad meščanskih strank v Franciji, je ustvaril veliko praznino, katero skušajo danes nadomestiti z novim tipom cesarizma. V Latinski Ameriki ni, razen malih izjem, demokracije in ljudske svobode. V takimenovanem »tretjem svetu«, n. pr. Indiji se opaža premik na desno. Ukrepi proti komunističnim partijam so del nevarnega preokreta na desno. Temu nasproti se postavlja velikansko gibanje narodov, ki se borijo za svojo svobodo in za pristopitev k gradnji nove družbe. V zadnjih letih so se številni narodi rešili verig kolonializma. Alžirska vojna se je končala s popol-

no zmago junaškega alžirskega ljudstva. Zastave svobode in socializma plapolajo na Kubi.

Ce se ozremo na velikansko področje socializma, ugotovimo da se tam neprestano napreduje ter utrjuje gospodarski in politični razvoj.

Ritmi gospodarskega razvoja so v socialističnem svetu trikrat večji kot v kapitalističnih državah. Sovjetska zveza gradi temelje za komunistično družbo. Program, ki je bil sprejet na XXII. kongresu KP SZ, je rezultat velikih gospodarskih in političnih zmag. Prehod Sovjetske zveze v novo fazo gospodarske in socialne graditve je močan činitelj utrditve sistema vseh socialističnih držav, ki veča možnosti medsebojne pomoči, pospešuje zblizevanje in gospodarsko integracijo teh držav v popolni neodvisnosti. Ta vzpon je tako velik, da postavlja v dokončno krizo in likvidacijo liberalne koncepcije, ki niso dovoljevale državi nobene vrste pohud v gospodarskem življenju. Napredovanje na poti k socializmu je naloga, ki se danes postavlja v državah z razvitim kapitalizmom. Ta naloga ni lahka, ker se mora vršiti v različnih pogojih.

Dokumenti mednarodnega komunističnega in delavskega gibanja

Zadnji dokumenti mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja: resolucija in apel za mir, ki sta bila sprejeta na konferenci 81 partij, novembra 1960, kakor tudi resolucija 17 evropskih partij, ki je bila sprejeta v Rimu leta 1958 vsebujejo mnogo splošnih in praktičnih navodil za rešitev te naloge.

Osrednji problem je kako določiti tesno organično povezavo med borbo za demokracijo in borbo za socializem. Naša naloga je braniti demokratične ustanove, napraviti iz demokracije stvar delavskega razreda, pritegniti ljudske množice v borbo proti poskusom degeneriranja demokracije, z borbo množic prepričati te poskuse in osvoboditi Evropo ostankov fašističnih režimov. Istočasno je naša naloga razviti demokracijo, dati demokratičnim ustanovam ekonomsko in socialno vsebino, ki bo odgovarjala današnjim pogojem. V tem je pomen reforme gospodarskega ustroja in nacionalizacije. Prisiliti državo, da stopi na to pot je tudi za nas pozitivna stvar, pod pogojem, da se istočasno razvija tudi demokracija ne samo v tradicionalnih oblikah marveč tudi v takih oblikah, ki bodo omogočile delavskemu razredu in delavcem vseh kategorij, da intervenirajo zato da bo državni poseg postal sredstvo borbe proti oblasti velekapitala, za omejitve in odpravo oblasti monopolov. Na ta način se bo lahko odprla perspektiva demokracije novega tipa, kot pravijo naši francoski tovariši, katera pa ni nič drugega kot nadaljnja etapa borbe za ustvaritev nove družbe, ki bo temeljila na delu, na socialni pravičnosti in miru. Te perspektive pa ni mogoče doseči brez širokega in enotnega gibanja delavskega razreda in vsega delovnega ljudstva.

Socialdemokratske stranke

Socialdemokratske stranke, ki so bile v nekaterih državah na oblasti v času hladne vojne, niso nikoli uspele uresničiti konkretne perspek-

tive za napredovanje k socializmu. Zato so izgubile zaupanje ljudskih množic in so odstopile mesto nazadnjaškim in reakcionarnim silam. Toda delavski razred v zahodni Evropi mora izpovedati svojo besedo v borbi za mir in za socializem. To pa bo izpovedal le če bo vzpostavil enotnost v borbi za demokracijo in proti velikim monopolom ne le s širomašnimi kmečkimi množicami, marveč tudi s srednjim slojem mest in podeželja, ki ga sestavljajo umski delavci, to je ves tisti del prebivalstva, ki ga skušajo kapitalistične skupine spreminiti v orodje za doseg svojih ciljev. Tako se odpira možnost enotnega gibanja, ki more zanimati vse stranke in organizacije tako socialdemokratske kot katoliške usmeritve, ki nočejo trpeti nadoblasti velikih monopolov in pasivno sprejeti konca demokratičnih režimov ter atomske katastrofe.

Danes je na svetu 42 milijonov komunistov. Organizirani so v 90 partijah. To so borci, ki se bojujejo v vseh civiliziranih deželah za stvar socializma in miru. Toda potrebno je, da še nadalje napredujemo, zakaj pred nas se postavljajo vedno bolj resne in težke naloge. Delavske in komunistične partije so na velikem delu sveta velike in solidne množične politične organizacije, tako v državah, kjer so na oblasti kot v kapitalističnih državah. Naš razvoj v zadnjih letih pa ni bil povsod enak. Središča gravitacije so se premaknila. To dejstvo nas ne preseneča. Treba je razumeti objektivne razloge. Toda tudi tam, kjer partije niso še uspele dobiti množične organizacije, vključujejo v svojih vrstah najboljši del delavskega razreda. Važen pomen pripisujemo dejstvu, da v državah, kjer vlada fašizem, v Španiji, Grčiji in na Portugalskem, močne komunistične partije vodijo borbo s tako širino, kakršne nismo uspeli organizirati za časa Hitlerja in Mussolinija. Z velikim zanimanjem spremljamo širjenje in utrjevanje komunističnih partij tudi v Latinski Ameriki, v osvobojenih državah Azije in A-

frike ter v deželah pod kolonialnim režimom.

Enotnost našega gibanja

Enotnost našega gibanja je problem, ki se danes z vso resnostjo postavlja pred nas. Ta enotnost je potrebna, ker nas čakajo resne naloge. Razumeti moramo, da se danes enotnost doseže in ohrani na drugačen način kot v preteklosti. Razširitev našega gibanja in različnosti pogojev, v katerih deluje za napredovanje k socializmu, zahtevajo artikulacijo, ki ne temelji na centralizaciji, na obstoju nemogočih mednarodnih ali področnih središčih, temveč na avtonomiji vsake partije. To veča odgovornost vsakega izmed nas.

Enotnost mora prihajati iz zvestobe načelom naše doktrine, kot je bilo poudarjeno v dokumentih, ki so bili sprejeti na mednarodnih konferencah leta 1957 in 1960, in iz učvrstitve solidarnosti mednarodnega proletariata. Ni mogoče boriti se za socializem in za mir brez te solidarnosti, ki je za nas in mora biti za vsakogar, ki se proglašja za komunisto ali socialisto, neomajno načelo. In v okviru te solidarnosti ter na osnovi teh načel je treba bratsko pretresati tudi sporna vprašanja.

Kampanja albanskih voditeljev

Kampanja, ki jo vodijo voditelji Albanske delavske partije nima nič skupnega z diskusijo med komunisti. Albanci se sklicujejo na razlike pri ocenjevanju borbe za miroljubno sožitje in za trajen mir. Albanski voditelji so spremenili debato v obrekovalno kampanjo in žaljenje, ki sta naperjena proti vsemu komunističnemu gibanju. Toda ta kampanja je nedopustna, provokatorska in škodljiva tudi za tistega, ki jo izvaja. Pod pretvezo, da je naperjena proti revizionizmu se dejansko spreminja v obrambo sektaškega dogmatizma, pozabljajoč na stvarne naloge, ki se postavljajo pred delavski razred in pred njegove avantgarde, za napredovanje k socializmu v demokraciji in miru. Albanski voditelji odklanjajo kritiziranje Stalina in zavračajo tisto, kar je bilo v zadnjem času poglaviti činitelj razvoja naše miselnosti in naših akcij. Pravijo, da hočejo voditi frontalni napad proti imperializmu, toda zavračajo borbo množic za mir in za miroljubno sožitje, ki je sedanja oblika borbe proti imperializmu. Proglašajo se za internacionaliste, toda napadajo pravilna stališča, ki so bila kolektivno izdelana.

Zelo se čudimo dejstvu, da kitajski tovariši ne vidijo današnje vloge albanskih voditeljev in da so z njimi solidarni.

Revizionizem in dogmatizem je treba pobijati s primernimi sredstvi. Revizionizem je sleherna tendenca, ki smatra napredek k socializmu kot avtomatičen proces, ki se vrši sam od sebe in brez borbe množic. Neizbežno se tako stališče ukloni pred kapitalizmom in odkaže delavskemu gibanju podrejeno vlogo v okviru meščanske ureditve. Toda takih tendenc ne pobijamo s frazami ali z zapiranjem delavskega gibanja v pasivno pričakovanje katastrofe, s suhoparnim ponavljanjem fraz in stališč iz preteklosti. Te tendence se pobija s politično inicijativnostjo, s pogumnim reševanjem novih nalog, ki jih zahteva položaj. Boriti se proti revizionizmu

in dogmatizmu pomeni dejansko razvijati našo doktrino z novimi iniciativami, novimi izkušnjami in novimi pridobitvami.

Sklepi XX. kongresa so dali velik podvig temu razvoju. Potrebno je, da se držimo teh sklepov. Ne smemo se bati obsodbe napak iz preteklosti. Toda obsodba teh napak mora spremljati poprava.

Položaj v Italiji

Italija je ena izmed držav, kjer se je v zadnjih letih zelo razvila ekonomska ekspanzija. To je povzročilo velike strukturalne spremembe. Druge kapitalistične države, s katerimi se lahko dela primerjave so bile že v preteklosti industrijsko razvite. Italija je postala iz agrarno industrijske, industrijsko agrarna država s pomebno uveljavitvijo težke industrije, električne, elektromehanične, kemične in petrokemične industrije. Narodni dohodek se je podvojil. Toda ljudske množice so nezadovoljne in zahtevajo gospodarsko in socialno obnovitev dežele. To nezadovoljstvo prihaja do izraza v številnih stavkovnih gibanjih in agitacijah.

Iz uradnih statistik je razvidno, da so italijanski delavci leta 1960 stavkali skupno 46 milijonov 289 tisoč ur, leta 1961 pa 79 milijonov 127 tisoč ur, v prvem polletju 1962 pa 94 milijonov in 398.000 ur. Iz statistik, ki so jih izdelale sindikalne organizacije pa je razvidno, da je skupno število stavkovnih ur mnogo višje in da so delavci raznih kategorij v prvih desetih mesecih letošnjega leta stavkali več kot 385 milijonov ur. Os tega velikanskega gibanja so seveda velike kategorije delavcev. Mladina in žene so v prvih vrstah. Dosežene zmage odpirajo pot priznavanju integrativne kontraktacije. Toda napredek postavlja nove naloge. Delavski razred čuti potrebo, da se loti problemov, ki se tičejo odnosov med družbenimi razredi. Tudi na kmečkem področju se razvija gibanje, kljub zmanjšanju delovne sile. Isto velja tudi za druge kategorije delovnih ljudi. (Tov. Togliatti je te probleme podrobneje obravnaval, toda mi jih zaradi omejenega prostora, ne moremo podrobneje naštevati).

Gospodarski čudež je prinesel sreča le bogatim slojem. Povečal je osredotočenje kapitalov, gospodarsko moč in oblast monopolov, ni pa rešil problemov naše družbe, ki so odločilni za življenje vseh državljanov. Nasprotno, povzročil je nove in težke probleme. Problem zaposlitve ni rešen. V državi je 1 milijon in 400 tisoč brezposelnih, napol zaposlenih pa je več kot dva milijona. Emigracija se že vedno nadaljuje.

Strukturalna reforma in demokracija

Italijanska družba potrebuje temeljito obnovo in demokracijo novega tipa. Za doseg te ciljeve je treba delati in se boriti. Absurdno je zahtevati od delavcev in od njihovih sindikalnih organizacij, naj se odpovedo svoji avtonomiji in borbi za povišanje mezd. Država je dolžna, da podpira delavce.

Demokristjanska stranka je že preveč časa vodilna stranka buržoaznih razredov, preveč časa je delovala za razbitje demokratičnih, delavskih in socialističnih sil, predolgo se smatra, da je po naravi določena, da vlada.

Za napredovanje na poti k socializmu se je treba gibati in ne ostati. (Nadaljevanje na 4. strani)

Politična resolucija X. kongresa KPI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ljudske enotnosti postavlja v dvom ne le perspektive demokratičnega napredovanja, marveč tudi uresničitev programatičnih obveznosti levega centra, zlasti ustanovitev dežel, ukrepov za obnovo kmetijstva, uvedbo obvezne šole z novo, demokratično kulturno vsebino. X. kongres podčrtuje nujnost, da PSI in vse druge demokratične sile večine in levega centra posvetijo svoje energije za to, da vse te zahteve postanejo stvarnost še pred koncem sedanje zakonodaje.

Temeljni problem, ki se danes postavlja za stvarni preokret na levo, pa je poraz usmeritve sedanje vodilne skupine KD, ki se ne more otresti hegemonije monopolističnih sil in ki skuša konsolidirati sistem s popravki marginalnih napak ter razbiti delavsko enotnost. Sprejeti tako politiko bi pomenilo povzročiti nazadovanje tudi naprednejših sil katoliškega gibanja in okrepiti nadoblast demokristjanskih struj, ki težijo za samim in čistim konsolidiranjem bloka velikih monopolov v novih pogojih.

Napaka sedanjega vodstva PSI v predlaganju zrušitve zavezništva tudi na ravni krajevnih oblasti je v tem, da ne vidi, da možnosti razvoja antimonopolistične politike temeljijo predvsem na enotnosti delavskih in ljudskih sil. Poti za zgraditev nove enotnosti in za premostitev divergenc, ki so se pojavile v levičarskih vrstah, se ne da doseči z apeli ali napadi temveč s konkretno ugotovitvijo ciljev za obnovo družbe in z borbo za uresničitev teh ciljev. Delavsko gibanje ima že velike pozitivne izkušnje. Množične socialne borbe v mestih, stavke in manifestacije kovinarjev in gradbenikov, enotno gibanje kmetov, uspehi, ki so bili doseženi v akcijah za svobodo kulture in umetnosti in za obnovo šole, so jasen dokaz, da je novo enotnost mogoče zgraditi na osnovi široke politike antimonopolističnih zavezništva med množicami in vrhovi strank in demokratičnih organizacij, med delavskim razredom in srednjimi sloji mesta in podeželja.

Komunisti postavljajo pred ljudske množice, pred socialistične in demokratične sile, ki so letošnje leto bile protagonist velikih socialnih bojev, skupno platformo borbe za:

1. Zunanjo politiko, ki naj teži

za instavriranje sistema miro-ljubnega sožitja. V ta namen komunisti zahtevajo:

A) Odklonitev sleherne avtomatičnosti vojaških obveznosti Italije v okviru NATO, kot prvega koraka k nevezanosti na atlantsko zavezništvo in k nevtralnosti;

B) Prepoved atomskega orožja in predvsem ustanovitev neatomskega področja v osrčju Evrope in na področju Sredozemlja;

C) Sprejem meja, ki so nastale po drugi svetovni vojni, z rešitvijo vprašanja zahodnega Berlina in priznanjem Nemške demokratične republike;

D) Vrnitev mesta, ki pripada Kitajski v Združenih narodih in vsega njenega nacionalnega ozemlja;

E) Slenitev nenapadalne pogodbe med državami NATO in onimi, ki pripadajo Varšavskemu paktu;

F) Odločnejšo opozicijo vstopu Španije v Skupno evropsko tržišče.

2. Temeljito spremembo odnosov med državo in državljani, ki naj zagotovi uživanje svobodnih pravic, ki jih jamči Ustava, razorožitev policije, nevtralnost sil javnega reda v socialnih in političnih konfliktih, popolno svobodo kulture brez vsake oblike cenzure in diskriminacije.

3. Demokratično razdelitev države začenši z ustanavljanjem dežel že v sedanji zakonodajni dobi in krajevnih avtonomij, ki naj bodo središča oblasti, ekonomskega in demokratičnega razvoja.

4. Politiko, ki naj s podpiranjem avtonomije in sindikalne enotnosti zaščiti svobodo delavcev, razvoj kontraktualne moči na vseh ravneh, povečanje mezd in plač.

5. Demokratično programacijo, proti monopolistični ekspanziji in za nov tip razvoja, ki naj da državnemu kapitalizmu antimonopolistični značaj in ki naj uresniči:

A) Povečanje dohodkov in nabavne moči delavskih množic;

B) Popolno zaposlitev delovne sile in zajezitev emigracije;

C) Politiko agrarne reforme, ki naj podeli zemljo tistemu, ki jo odbeluje, likvidira predvsem splovinarstvo in veleposestništvo, ustanovi deželne ustanove za razvoj in za rešitev kmečkih delavskih množic pred monopolističnim izkoriščanjem;

D) Rešitev vprašanja Juga;

E) Zadostitev temeljnim socialnim potrebam s široko strukturalno reformo, ki naj omogoči reševanje stanovanjskega vprašanja, kolektivnega prevoznitva, bolniškega skrbstva in razvije socialne služnosti, ki so potrebne za osvoboditev žena pred dvojnimi izkoriščanjem v proizvodnji in doma;

F) Demokratično šolsko reformo, ki naj z novimi ureditvami in vzgojnimi načeli postane sredstvo cbnove in napredka družbe;

G) Konec cenzurnim omejitvam programov RTV, ki naj bodo v službi javnosti in v interesu naročnikov.

Temeljni predpogoj ekonomske programacije, ki ima za cilj uresničitev teh zahtev, je neposredni poseg množic in predvsem razvoj borbe za izboljšanje plač in za povečanje nabavne moči delavcev, kar ni ovira temveč vzpodbuda k ekonomskemu razvoju.

Ta platforma je osnova za široko borbo delavskega razreda in delavskih množic za izoliranje monopolističnih skupin in za razbitje oblastnega bloka okoli njih, za ustvaritev nove razredne in po-

litične enotnosti in novega bloka oblasti.

Odločilno sredstvo za uspeh te politike je številnejša, močnejša in borbnejša ter z ljudskimi množicami bolj povezana komunistična partija. Nova pokolenja mladincev in mladink, v katerih je v velikem razvoju socialnih in političnih borb zadnjih let, dozorela razredna zavest, naj se strnejo pod zastavo Komunistične partije Italije. Naj se učvrstijo naše organizacije z razvojem in artikulacijo ustroja, z demokracijo v Partiji, ter z odpravo slehernega ostanka avtoritarizma in birokratizma. Naj pride do vseh naših članov in do vseh delovnih ljudi glas našega tiska.

Velike borbe stoje pred nami. Leninistična avantgarda italijanskega delavskega razreda, delavcev in intelektualcev, naj dokaže v ognjeviti borbi in na volitvah, ki bodo prihodnji spomlad, svojo odločilno in nenadomestljivo funkcijo za obrambo miru, za utrditev demokracije, za napredovanje na poti k socializmu.

V teku je stavka novinarjev, ki delajo pri dnevnikih, novinarji tednikov pa bodo stavkali od 15. do 23. decembra. Zato prihodnji teden «DELO» ne bo izšlo.

Poročilo tov. Togliattija

(Nadaljevanje z 2. strani)

jati pribiti na samo propagando ter čakati. Napredovanje se ne more niti omejiti na samo agitacijo in borbo za ekonomska izboljšanja in za obrambo političnih pravic, čeprav je ta borba potrebna.

Zadnji del svojega poročila je tov. Togliatti posvetil vprašanju obnove in učvrstitve Partije. Med drugim je poudaril, da se je Partija znašla pred številnimi novimi in težkimi problemi in pred povsem novim položajem, tako v nacionalnem kot v mednarodnem merilu ter da so se komunisti gibalno in pravilno, da so popravljali napake, da niso popustili ne pred oportunističnim revizionizmom in ne pred dogmatizmom ter da ni njihova borbenost nikoli pojenjala. Delež, ki so ga dali komunisti v vseh borbah je bil odločilen.

Ako se danes vprašamo, tako je nadaljeval tov. Togliatti, kakšna je bila naša poglavitna napaka, pride mo do zaključka, da smo bili premalo sposobnosti prevajati politično linijo Partije v konkretne akcije za razvoj gibanja na splošno.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da so v naših vrstah nastale nove številne skupine tovarišev, ki aktivno sodelujejo pri elaboraciji naše politike. Sedanji kongres pa mora predstavljati začetek velikega preokreta tudi na ideološkem področju. Ne gre za to, da bi ponavljali že poznane fraze. Poznavanje naših načel, prepričanje, da je naša linija pravilna bosta omogočila nadaljnji razvoj na tem področju. Ideološka učvrstitve nam bo omo-

gočila vedno večje uveljavljenje tudi na kulturnem področju. Za učinkovito izvajanje naše politike je nujno potrebno, da Partija ohrani in še razširi svoj množični značaj. Razširiti se mora zlasti v vrstah delavcev, žena in mladine. Za to je treba odpraviti vsa dogmatična in sektaška stališča, ki zavirajo napredovanje v tej smeri.

V naših vrstah morajo vladati demokratični duh, enotnost in disciplina. Demokratično življenje pomeni vsestransko in neprestano delovanje članov Partije. Treba je odpraviti oblike avtoritarizma ter omejevanje notranje demokracije. Pri tem pa ne smeta priti do izraza anarhizem in demagoški demokratizem in ne protivljenje vodilnim partijskim organom. Ti organi morajo imeti stalno povezavo z bazo, morajo poznati njene misli in hotenja in dajati zadoščenje njemu zahtevam.

Tov. Togliatti je zaključil svoje poročilo poudarjajoč sledeče:

Na prejšnjih kongresih smo govorili o obnovitvi in učvrstitvi Partije. To sta trajni in neločljivi nalogi, ki zahtevata vno, odločnost in iskanje novih oblik organizacije. To je danes potrebno zlasti na bazi, ako hočemo zagotoviti napredovanje v novih pogojih socialnega življenja, v modernih obratih, v novih mestnih naseljih, na deželi in v šolah. In naš X. kongres naj pomeni začetek novih in velikih korakov naprej, nadaljnje obnove in učvrstitve!

Komunisti za pravice Slovencev

(Nadaljevanje s 1. strani)

notnost vseh demokratičnih sil, ki je in mora biti podlaga borbe za pridobitev narodnih in demokratičnih pravic.

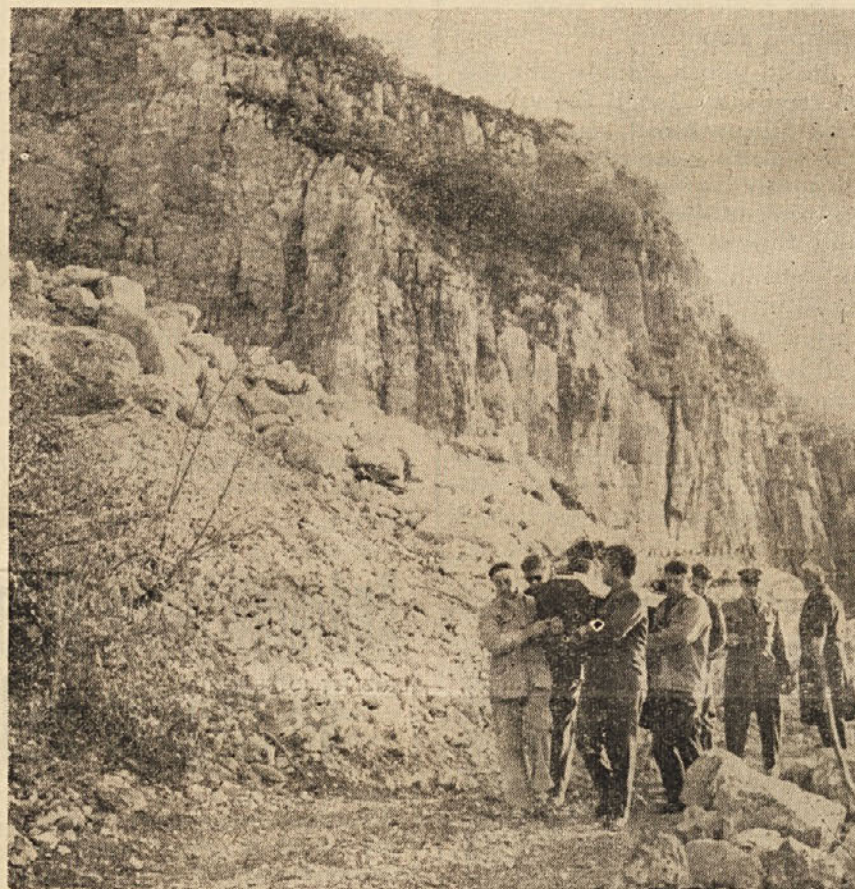
Tudi danes se vodi dosledna borba za demokratične svoboščine in narodnostne pravice Slovencev v velikih enotnih, razrednih in demokratičnih organizacijah. Te organizacije so zainteresirane, da se slovenska skupnost utrjuje in neprestano razvija ter da se odvrta vsak poskus njenega potujčevanja, s katero koli strani se pojavlja. Zato niso na zgrešeni poti Slovenci, ki pripadajo Komunistični partiji, tudi niso podrejeni strankarskim koristim, ker se borijo za iste cilje, govorijo in gojijo materin jezik in v Partiji imajo iste pravice ter dolžnosti kot vsi drugi.

Brez dvoma so na zgrešeni poti tudi Slovenci, ki utesnjujejo borbo naše narodne manjšine v ozko lokalistično okolje, kar ni v njeno korist. Zgrešeno je tudi in ni nikakor v korist slovenskega ljudstva, da izvoljeni predstavnik Slovenske liste, v tržaškem občinskem svetu s svojim glasom podpira vladajočo demokristjansko stranko, t.j. tisto stranko, ki odreja pravice Slovincem. Na ta način ne samo izrablja slovenske glasove v korist stranke, ki prezira Slovence, temveč vara vse tiste slovenske volivce, ki so volili za to listo. To je resnično podrejanje Slovencev političnim koristim povsem tuje stranke!

Poravnajte naročnino

DELO
glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Izhaja vsak petek
Urejuje uredniški odbor
Politični direktor: Marija Bernetič - Odgovorni urednik: Anton Mirko Kapelj - Uredništvo in uprava: Trst, ul. Capitolina 3, telef. 44-046/44-047.
Tiska: Tipografija Riva - Trst ul. Torrebiana 12.
Ceoletna naročnina 1300 lir, polletna 700 lir. Poštni tekoči čekovni račun št. 11/7000.
Cena oglasa po dogovoru

Huda nesreča v dolinskem kamnolomu

V torek dopoldne se je zgodila težka nesreča v kamnolomu nad Suhorjem pri Dolini. Plaz kamenja je potegnil za seboj in zasul tri delavce. Pri tem sta bila 36-letni Mirko Slavec in 30-letni Silvano Locatelli na mestu mrtva, 25-letni Mario Čok pa je dobil težje poškodbe na raznih delih telesa.

Vest se je bliskovito razširila po Dolini in okoliških vaseh. Nesreča je močno pretresla javnost in zlasti svoje nesrečnih delavcev in tiste, ki so jih osebno poznali. Najhujše je prizadeta Slavčeva družina žena, mati in dva otroka.

Do nesreče je prišlo med vrtanjem lukenj za mine. Ni prišlo do eksplo-

zije, pač pa, kot smo že omenili, do odtrganja velikega plaza kamenja z gornje strani kamnoloma. V trenutku, ko je prišlo do nesreče so bili delavci privezani na vrvi visoko od tal.

Mirko Slavec, ki je bil po rodu iz Doline, kjer je tudi prebival, je bil v vasi zelo poznan in spoštovan. Kot 17-letni fant je 1943 leta postal partizan. Bojeval se je v Bosni in Srbiji ter bil tudi ranjen. Locatelli pa je bil doma iz Ospa, a je stanoval pri sestri v Dolini.

Težko prizadetim družinam umrlih delavcev izražamo najiskrenejše sožalje.

Občni zbor Sindikata šolnikov

V sredo je bil redni letni občni zbor Sindikata slovenske šole v Trstu. Na njem so po poročilih in razpravi o doseganju delovanju, izvolili novi odbor.

Na občnem zboru je bilo tudi sklenjeno, da se tudi slovenski šolniki udeležijo stavke.

Sožalja

Sekcijski komite KPI v Barkovljah izraža iskreno sožalje tovarišu Svetku Mahorčič ob smrti njegove matere. Sožalju se pridružuje tudi «Delo».

Umrla je Marija Piščanc in zaselka Piščanci pri Rojanu. Pogreb je bil v torek popoldne.

Tovariši sekcije KPI Rojan izražajo žalujoci družini in še posebej tovarišema: možu pokojne in sinu Egonu, iskreno sožalje. Sožalju se pridružuje tudi «Delo».